

در پاره اختلال اوتیسم ویژگی‌های آن بیشتر بدانیم

فرشتگان در خودمانده

عطیه رضایی

نشان دهنده توجه بیشتر به این بیماری است. **دکتر اسما عاقبتی**، درمانگر حوزه کودک و نوجوان، درباره اختلال اوتیسم ویژگی‌هایی آن، راه‌های درمانی و چگونگی رفتار با این کودکان به سوال‌هایی درباره این موضوع پاسخ می‌دهد.

و پر خاشگیری از جمله خصوصیات افراد اوتیستیک است. درک کردن دنیای بچه‌های اختلال اوتیسم، چندان آسان نیست و از طرفی تعداد افراد اوتیستیک روندی روبه رشد دارد و این روند نه تنها به خود موارد ابتلا بلکه به افزایش موارد تشخیص هم مربوط می‌شود و

اوتیسم یا «بیماری نافذ رشد و نمو» یا «در خودماندگی» نوعی ناتوانی ذهنی است که در آن فرد مبتلا در خیال پردازی، تعاملات اجتماعی و برقراری ارتباط با محیط اطراف مشکل دارد. حساسیت‌ها و دلبستگی‌های غیر معمول، حرکات تکراری و در مواردی نیز خود آزاری

اوتیسم چیست؟

اختلال اوتیسم در سه سال اول زندگی بروز می‌کند و اختلالی مادام‌العمر است، شاخصه اصلی آن نقص در ارتباط و تعاملات اجتماعی و بروز رفتارهای کلیشه‌ای و خزانه رفتاری و حرکتی است. اوتیسم بر روی درک افراد از دنیا و تعاملات‌شان با افراد اثر گذاشته و اختلالی است که به صورت طیف شدید تا خفیف متغیر است. افراد دارای اختلال اوتیسم مشکلات دیگری از جمله کم‌توانی ذهنی، اختلال یکپارچگی حسی، اختلال بیش‌فعالی و نقص توجه، صرع و مشکلات گوارشی دارند؛ که به معنای این است که این افراد نیازمند سطوح حمایتی مختلفی هستند.

علت اوتیسم چیست؟

دانشمندان تاکنون نتوانسته‌اند علت بروز اختلال طیف اوتیسم را به طور دقیق کشف کنند ولی معتقدند که احتمالاً چند ژن، ترکیب با عوامل محیطی، در ایجاد اختلال اوتیسم دخیل باشند. همچنین بعضی مطالعات در افراد اوتیسم، ناهنجاری‌هایی در چند ناحیه مغزی شامل مخچه، آمیگدال (بادامه) و هیپوکامپ را نشان داده‌اند. این یافته‌ها قابل توجه و مهم هستند و نیاز به مطالعه بیشتری دارند.

کدام درمان موثر است؟

در حال حاضر درمان قطعی برای اوتیسم وجود ندارد ولی مداخله سریع و به هنگام (۳ تا ۵ سالگی) می‌تواند به طور قابل ملاحظه‌ای کیفیت زندگی افراد طیف

اوتیسم را بهبود بخشد و بیشترین روش‌های مؤثر، تاکید بر مداخله سریع، مناسب و فشرده است که شامل کاردرمانی، گفتار درمانی، مداخلات پزشکی و مداخلات روان‌شناسی (بازی درمانی، ABA، PRT، مداخلات شناختی، هنر درمانی و...) است. اما نکته مهم این است که مداخلات باید برای کودک، والدین، همسالان، مراکز آموزشی و... صورت گیرد و ارزیابی و آموزش تیمی و همه جانبه ضروری است.

نشانه‌های اختلال طیف اوتیسم چیست؟

اوتیسم دارای سه گروه علامت است. مبتلایان به اوتیسم در تعاملات خود دچار مشکل می‌شوند، در برقراری ارتباط کلامی خوب و مناسب با دیگران ناتوان هستند و رفتارهای کلیشه‌ای در آنها دیده می‌شود. بچه‌های مبتلا به اوتیسم برخلاف بچه‌های دیگر که در مرحله پیش‌زبانی چیزهای جالب را با انگشت اشاره خود نشان می‌دهند، چنین کاری نمی‌کنند. این بچه‌ها به جلب توجه دیگران اهمیتی نمی‌دهند. کودکان اوتیسم رفتارها و روابط هیجانی بین افراد را به خوبی درک نمی‌کنند و به طور مثال بی‌علت می‌خندند، و بدون این که به موضوع خنده‌داری روبه‌رو شده باشند.

آنها هیچان زدگی خود را به شکل خاصی بروز می‌دهند و هنگام خوشحالی حرکتی شبیه بال‌زدن نشان می‌دهند، بالا و پایین می‌پرند یا بر خود می‌لرزند. افراد دارای این اختلال شاید مقاوم باشند، ناسازگار باشند یا بیش از حد فعال. همچنین شاید دچار بیش‌فعالی، تحریک پذیر یا پر خاشگر باشند.

همچنین برخی رفتارهایی که می‌تواند در سه سال اول باعث ایجاد شک و تردید در والدین شود به شرح زیر است:

- عدم دلبستگی به والدین به خصوص مادر
- غان و غون نکردن
- رفتارهای کلیشه‌ای (مانند: دور خود چرخیدن، بال‌بال زدن، تکان دادن دست جلوی چشم‌ها و...)
- بازی کردن بی‌معنی با اسباب‌بازی‌ها
- ناتوانی در انجام بازی‌های اجتماعی در سن مشخص

- روی پنجه راه رفتن
 - برقرار نکردن تماس چشمی
 - علاقه‌مندی به وسایلی که می‌چرخند (همانند: ماشین لباسشویی، پنکه، هواکش و...)
 - عدم تکلم در بازه زمانی طبیعی
- باید توجه داشت، داشتن علائم بالا به معنای اختلال اوتیسم نیست اما بهتر است در صورتی که والدین چند نمونه از این رفتارها را در کودکشان مشاهده کردند، به متخصص مراجعه کنند.

شیوع اوتیسم

اختلال طیف اوتیسم در تمامی نقاط دنیا، تمامی سطوح اقتصادی - اجتماعی و نیز تمامی گروه‌های نژادی و قومیت‌ها بروز پیدا می‌کند و طبق یک مطالعه، زمینه‌یابی گسترده‌ای که سال ۲۰۱۴ در ایالات متحده توسط سازمان کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها انجام شده است، شیوع اختلال طیف اوتیسم ۵/۱ درصد

گزارش شده است. این اختلال معمولاً در پسران چهار برابر (یک در هر ۴۲ پسر) دختران (یک در هر ۱۸۹ دختر) بروز می‌کند.

تشخیص اوتیسم:

در صورت مشکوک بودن والدین به رفتار کودک ایده‌آل این است که یک روانپزشک کودک و نوجوان یا یک روان‌شناس با تجربه در زمینه اختلال اوتیسم کودک را ارزیابی کند.

علائم اوتیسم در چه سنی دیده می‌شود؟

زیر سه سال. نخستین علائم آن را حتی از مدت‌ها قبل یعنی زمانی که کودک نوزاد شیر خوار است هم می‌توان تا حدودی مشاهده کرد چون این کودکان برخلاف سایر بچه‌ها هنگام شیر خوردن به چشم‌های و صورت مادرشان نگاه نمی‌کنند و به عبارتی تمایلی به برقراری تماس چشمی ندارند. با این حال چون نوزادان در ۴۵ روز اول بیشتر ساعات خود را خواب هستند، ابتلا به اوتیسم مشهود نخواهد بود. امروزه روشی تحت عنوان روش ABA یا تحلیل رفتار کاربردی وجود دارد.

این روش از جمله علمی‌ترین روش‌های موجود در این زمینه است که به صورت آهسته و گام‌به‌گام آموزش‌هایی به کودکان مبتلا به اوتیسم ارائه می‌دهد و آموزش‌هایی را به زیر مجموعه‌هایی تقسیم می‌کنیم و بعد از آموزش کامل هر مرحله به سراغ آموزش بعدی می‌رویم تا در نهایت به آموزش‌هایی برسیم.